

สัมภาษณ์

ศาสตราจารย์พิเศษ

ดร.กชพร คีรีสัมพันธ์

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ

ยุทธศาสตร์ชาติ อนาคตไทย อนาคตเรา

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.กศพร ศิริสัมพันธ์ ได้รับแต่งตั้งเป็นเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในช่วงที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) มีภารกิจที่สำคัญเพิ่มขึ้นอย่างมาก อาทิ เป็นสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ รวมทั้งฝ่ายเลขาธิการคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้วย โดยขณะนั้น สศช. กำลังอยู่ในโค้งสุดท้ายของการปรับบทบาทภารกิจและโครงสร้างองค์การ โดยพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 29 พ.ศ. 2561 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2561 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 29 ธันวาคม 2561 เป็นต้นมา

ท่านมุ่งมั่นปรับระบบบริหารงานเพื่อให้ สศช. เป็น “คลังสมองของประเทศ” (Think Tank) ในการชี้แนะทิศทางการพัฒนาประเทศได้อย่างชัดเจนและแม่นยำ สามารถเสนอแนะข้อเสนอเชิงนโยบายต่อรัฐบาลอย่างเฉียบคม และบูรณาการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปสู่ทิศทางตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยท่านได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวสรุปได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ชาติ... กรอบการพัฒนาประเทศระยะยาว

ที่ผ่านมาประเทศไทยยังไม่เคยมีแผนการพัฒนาประเทศในระยะยาว ใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาประเทศ ขณะที่หลายประเทศที่พัฒนาแล้วให้ความสำคัญกับแผนระยะยาว เช่น ประเทศมาเลเซียหรือประเทศสิงคโปร์ ที่วางยุทธศาสตร์ชาติเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืนในระยะยาว เพื่อวางเป้าหมายร่วมในระยะยาวของประเทศ และเป็นกลไกเตรียมรับความท้าทายและเรื่องที่ต้องได้รับการพัฒนาในมิติต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเพื่อให้ภาคส่วนต่าง ๆ ใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนให้สอดคล้องและบูรณาการกัน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 65 ได้กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล ใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว โดยพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 กำหนดให้ สศช. ทำหน้าที่สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งกำหนดให้ประธานกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นกรรมการ และเลขาธิการ สศช. เป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ

เทคโนโลยี
พลิกโลกDisruptive
technology
คืออะไร

?

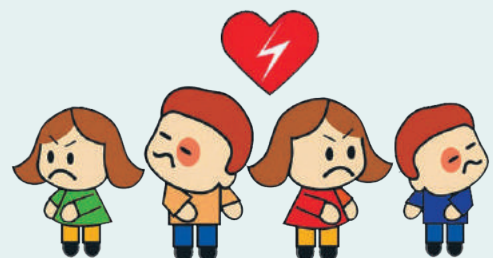

เตรียมความพร้อมพัฒนาประเทศ... เพื่อรองรับบริบทการเปลี่ยนแปลง

ในอีก 20 ปีข้างหน้า คาดว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ทั้งสถานการณ์ภายในและภายนอกประเทศ ทำให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับความท้าทายต่าง ๆ มากมาย เช่น (1) โครงสร้างประชากรโลกและประชากรไทยที่กำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ และวัยแรงงานเริ่มจะลดลง (2) การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว (Disruptive Technology) และกระแสโลกาภิวัตน์ที่ส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจและการใช้ชีวิตของประชาชน (3) สภาวะโลกร้อนและความแปรปรวนทางสภาพภูมิอากาศ ที่ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตและภาคธุรกิจ ซึ่งจากเงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร โครงสร้างเศรษฐกิจ สภาพสังคม สภาพภูมิอากาศ และสิ่งแวดล้อม และปัจจัยการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องข้างต้น คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อบริบทการพัฒนาประเทศที่มีพลวัตสูง และมีความซับซ้อนหลากหลายมิติ

นอกจากนี้ประเทศไทยยังคงมีปัญหาคือเป็นอุปสรรคต่อการยกระดับการพัฒนาประเทศที่ต้องได้รับการแก้ไขหลายประเด็น อาทิ (1) อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ยังต่ำกว่าศักยภาพ (2) ภาคบริการและภาคเกษตรมีผลิตภาพการผลิตในระดับต่ำ ขาดการนำเทคโนโลยีเข้ามาเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต (3) แรงงานไทยยังมีปัญหาเรื่องคุณภาพและสมรรถนะที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการในการขับเคลื่อนการพัฒนาของประเทศ (4) ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำที่คาดว่าจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น (5) ความขัดแย้งทางความคิดและอุดมการณ์ที่มีรากฐานมาจากความเหลื่อมล้ำ ความไม่เสมอภาค การขาดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม (6) ปัญหาประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ การพัฒนาประเทศขาดความต่อเนื่องและความยืดหยุ่นในการตอบสนองความต้องการและการแก้ไขปัญหาของประชาชน

หากประเทศไทยไม่มีการวางแผนที่ครอบคลุม รอบคอบ และคำนึงถึงการเตรียมความพร้อมของประเทศ เพื่อรองรับบริบทการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ดังกล่าว รวมทั้งเร่งแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่ประเทศกำลังเผชิญ จะทำให้ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทวีความรุนแรง และอาจไม่สามารถบริหารจัดการได้ทันท่วงที ประกอบกับประเด็นการพัฒนาหลายข้อเป็นเรื่องที่ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการปรับตัว

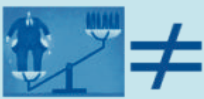

ซึ่งจะต้องหยั่งรากลึกลงไปถึงการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้าง ดังนั้นจำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์ในระยะยาวที่ต้องบรรลุ พร้อมทั้งกรอบแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกัน เพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศมีความเจริญก้าวหน้าสู่อนาคต

ภาพรวมสถานการณ์ภายในและภายนอกประเทศ

ภายในประเทศ

ความเหลื่อมล้ำในมิติต่างๆ ส่งผลต่อการสร้างความสามัคคีในสังคม และเป็นข้อจำกัดต่อการยกระดับศักยภาพทุนมนุษย์

โครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ วัยเด็กและวัยทำงานลดลง ประชากรทุกช่วงวัยมีปัญหาด้านสุขภาพ

เศรษฐกิจไทยได้รับความท้าทายจากการเป็นสังคมสูงวัย และการแข่งขันจากประเทศเพื่อนบ้าน

ข้อจำกัดด้านทรัพยากรธรรมชาติและแรงงาน ส่งผลต่อต้นทุนการผลิตและความเป็นอยู่ของประชาชน

ความอ่อนแอของการบริหารราชการแผ่นดินจำเป็นต้องปฏิรูประบบราชการและการเมือง เพื่อให้เกิดการบริหารราชการที่ดี

ภายนอกประเทศ

กระแสโลกาภิวัตน์ การเคลื่อนย้ายเสรีของเงิน ทุน ข่าวสาร เทคโนโลยี สินค้าและบริการ

ศูนย์รวมอำนาจทางเศรษฐกิจย้ายมาเอเชีย การรวมกลุ่มของเศรษฐกิจในภูมิภาค

การแข่งขันแรงงานและเงินทุน จากการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของโลก

การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจและการใช้ชีวิตของประชาชน

ภาวะโลกร้อนและสภาวะภูมิอากาศที่ผันผวนก่อให้เกิดภัยธรรมชาติที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น เป็นแรงกดดันให้มีการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

การใช้เชื้อเพลิงรูปแบบอื่นนอกจากน้ำมัน และการผลิตพืชพลังงานทดแทนเพิ่มขึ้น อาจส่งผลต่อความมั่นคงทางอาหารของโลก

ความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง ภายใต้ข้อจำกัดและกฎเกณฑ์การใช้พื้นที่และความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

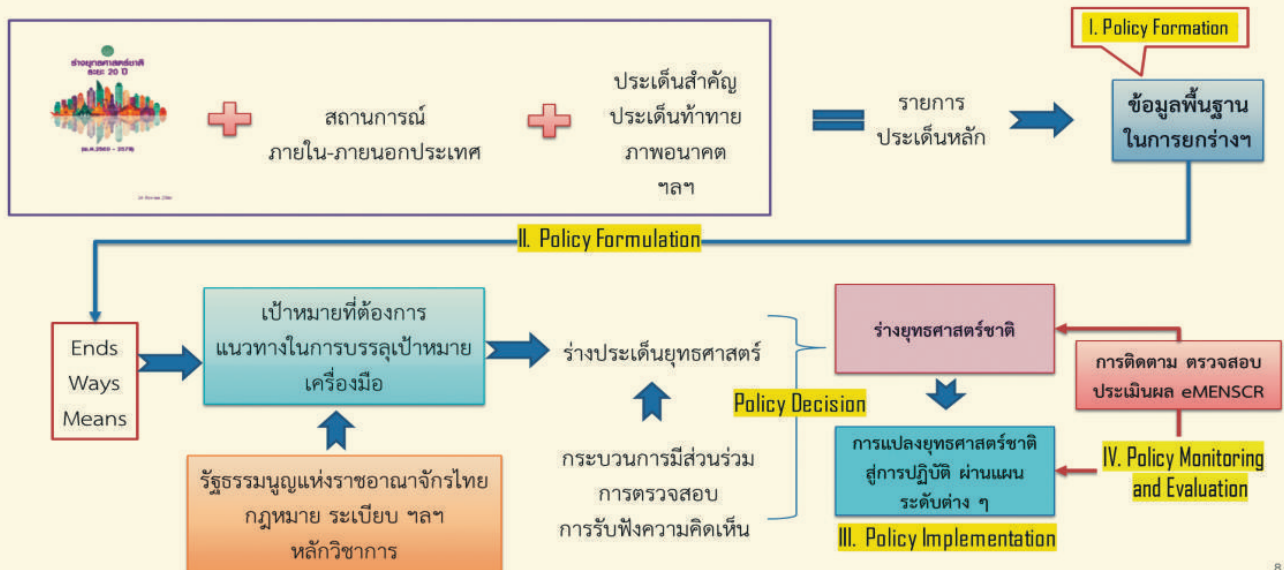
หลักบริหารจัดการที่ดี ครอบคลุมประชาธิปไตย และสิทธิมนุษยชนมีความเข้มข้นมากขึ้น

ขั้นตอนและความก้าวหน้าการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ

การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติเป็นไปตามการดำเนินการตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 ซึ่งกำหนดให้คำนึงถึงผลประโยชน์แห่งชาติ ความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล และเป้าหมายการปฏิรูปประเทศตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ โดยให้ดำเนินการตามกระบวนการ คือ **หนึ่ง** มีการใช้ข้อมูลความรู้ที่เกิดจากการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ อย่างรอบคอบ **สอง** วิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคตอย่างรอบด้านทั้งในประเทศและต่างประเทศ วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด รวมทั้งความเสี่ยงของประเทศ เพื่อเตรียมความพร้อมของประเทศต่อการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น **สาม** ให้ประชาชนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และความเป็นเจ้าของยุทธศาสตร์ชาติร่วมกัน

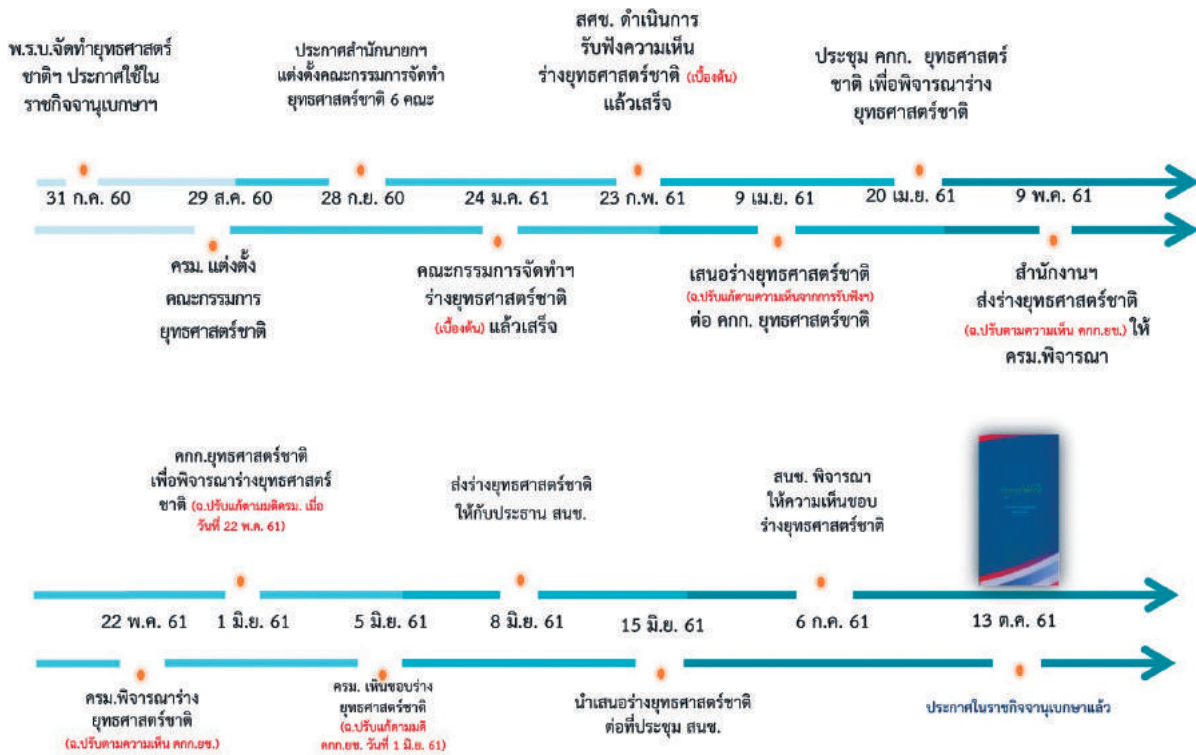
กระบวนการในการยกร่างยุทธศาสตร์ชาติ

(ร่าง) ยุทธศาสตร์ชาติได้ผ่านการพิจารณาให้ความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2561 และสภานิติบัญญัติแห่งชาติรับทราบเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2561 และทูลเกล้าฯ ทูลกระหม่อมถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศใช้แล้วเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2561

กรอบระยะเวลาการดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ตาม พ.ร.บ. การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติฯ

6 ยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาประเทศ เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม

วิสัยทัศน์ประเทศของยุทธศาสตร์ชาติ คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” ด้วยการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคมนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ความสามารถในการแข่งขัน การเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม

เพื่อให้ประเทศสามารถยกระดับการพัฒนาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายดังกล่าว จึงกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะยาวรวม 6 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านความมั่นคง (2) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (3) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ (4) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (5) ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ (6) ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยแต่ละยุทธศาสตร์มีจุดเด่น ดังนี้

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการ สภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และมีความสงบ เรียบร้อย มีการมุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และ ระบบฐานข้อมูลให้มีความพร้อม สามารถรับมือกับภัยคุกคามและ ภัยพิบัติได้ในทุกรูปแบบและทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต นอกจากนี้ยังมีการใช้กลไกการแก้ไข ปัญหาแบบบูรณาการ ทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม องค์กรที่ไม่ใช่รัฐ และประเทศต่าง ๆ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มุ่งการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐาน แนวคิด 3 ประการ ได้แก่ (1) “**ต่อยอดอดีต**” โดยมองกลับไป ที่ รากเหง้าทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และ จุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบ ของประเทศในด้านอื่น ๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลก สมัยใหม่ (2) “**ปรับปรุงปัจจุบัน**” เพื่อปูทางสู่อนาคต ผ่านการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคม และขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและ บริการในอนาคต และ (3) “**สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต**” ด้วยการเพิ่ม ศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคู่มือใหม่ รวมถึงปรับ รูปแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับ ยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคต บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีต และปรับปรุงปัจจุบัน พร้อมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐ ให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการ ยกย่องระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลาง และลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เน้นการพัฒนาคนในทุกด้านและทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ติดต่อกัน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษ และภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู้การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

ยุทธศาสตร์ชาติด้านสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มุ่งการดึงพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชน ท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อนประเทศ โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบต่อสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมให้กับประชาชนในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชาชนที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้มากที่สุด โดยภาครัฐให้หลักประกันว่าประชาชนทุกคนจะสามารถเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เน้นการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกด้าน ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมาภิบาล และความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งในการกำหนดกลยุทธ์และแผนงาน และการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในแบบทางตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยเป็นการดำเนินการบนพื้นฐานการเติบโตร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลทั้ง 3 ด้าน ไม่มากหรือน้อยจนเกินไป ซึ่งจะนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไป

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มุ่งปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชน เพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ และแยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือให้บริการในระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขัน มีขีดสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัยและพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ และระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้ และปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้างเชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ความมัธยัสถ์ และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติดมิชอบ

นอกจากนี้ กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัย เป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ อำนวยความยุติธรรมตามหลักนิติธรรม รวมทั้งต้องมีการพัฒนาระบบบริหารจัดการบุคลากรภาครัฐ ที่สามารถจูงใจและดึงดูดให้คนดีคนเก่งเข้าร่วมพลังการทำงาน ที่มีความมุ่งมั่น และมีแรงบันดาลใจในการที่จะร่วมกันพลิกโฉมประเทศไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์

จะเห็นได้ว่ายุทธศาสตร์แต่ละยุทธศาสตร์นั้นมีจุดเด่นในการพัฒนาประเทศที่แตกต่างกันออกไป แต่ทุกยุทธศาสตร์ต่างมีความเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกัน และมีเป้าหมายเดียวกัน คือ ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ระบบ eMENSOCR... ติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

ประชาชนทั่วไปสามารถมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติผ่านระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (Electronic Monitoring Evaluation National Strategy & Country Reform: eMENSOCR) ซึ่งเป็นระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ สศช. ในฐานะสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC: National Electronics and Computer Technology Center) เป็นผู้จัดทำขึ้น เพื่อเป็นระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ รวมถึงแผนการปฏิรูปประเทศ ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้

หลักการของระบบ eMENSCR

ระบบสารสนเทศที่ใช้ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานผ่านแผนงาน โครงการ หรือการดำเนินการต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ โดยเป็นระบบข้อมูลขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงข้อมูลจากส่วนราชการต่าง ๆ ได้อย่างบูรณาการ (Electronic Monitoring and Evaluation System of National Strategy and Country Reform: EMENSCR)

เป็นระบบ Paperless System เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

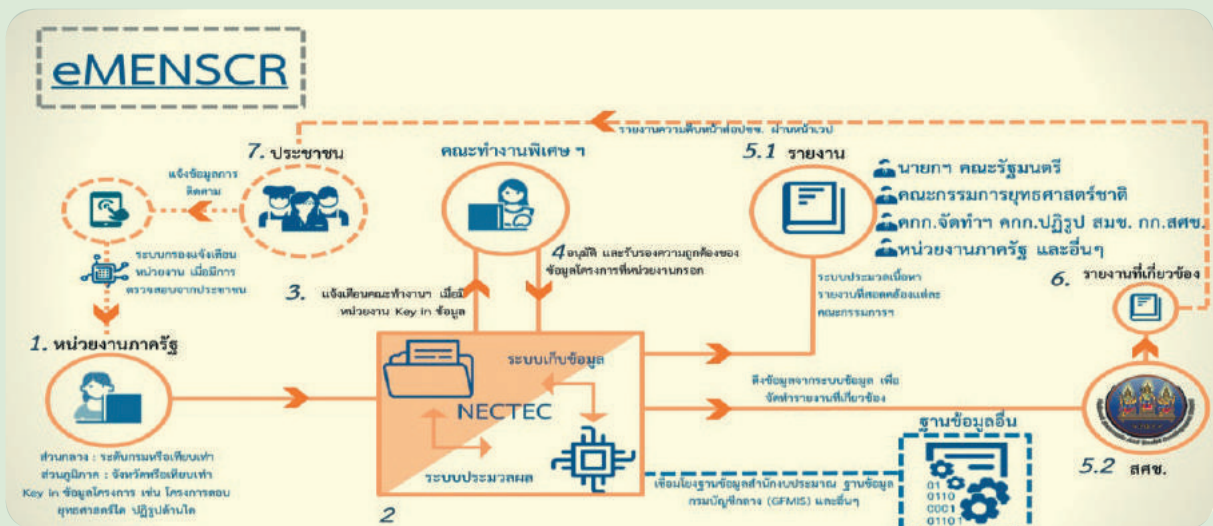
สามารถเผยแพร่รายงานสรุปผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องให้ประชาชนทราบ ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามประเมินผล

เป็นระบบฐานข้อมูลกลางที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้อย่างเป็นบูรณาการ

ช่วยลดต้นทุนการดำเนินงาน รวมทั้งช่วยลดภาระการให้ข้อมูลเพื่อประกอบการชี้แจงต่างๆ ของหน่วยงาน

eMENSCR นับเป็นแพลตฟอร์มกลางของการดำเนินการจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ โดยหน่วยงานและส่วนราชการต่าง ๆ จะนำข้อมูลรายงานตามแบบรายงาน ประกอบด้วย ข้อมูลแผนงาน/โครงการ/การดำเนินการในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ รวมทั้งผลการดำเนินการ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะทางแก้ไขเข้าสู่ระบบฯ เป็นรายไตรมาส การกรอกข้อมูลเข้าสู่ระบบ eMENSCR จะเห็นการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ และนำไปสู่การวิเคราะห์เพื่อหากิจกรรม/แผนงาน/โครงการที่ยังไม่มีหน่วยงานใดดำเนินการ ซึ่งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ สามารถตรวจสอบผลการขับเคลื่อนตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ บนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างเป็นระบบ ประกอบกับระบบ eMENSCR จะช่วยให้ สศช. สามารถประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นด้วย

23 แผนแม่บท ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2562 คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ได้พิจารณาให้ความเห็นชอบ (ร่าง) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่ง สศช. ได้ปรับปรุงตามความเห็นของคณะกรรมการให้มีความสมบูรณ์ และครอบคลุม โดยประกอบด้วย 23 แผน ได้แก่ (1) ความมั่นคง (2) การต่างประเทศ (3) การเกษตร (4) อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต (5) การท่องเที่ยว (6) พื้นที่และเมืองนำอยู่อัจฉริยะ (7) โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์และดิจิทัล (8) ผู้ประกอบการ และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ (9) เขตเศรษฐกิจพิเศษ (10) การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม (11) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต (12) การพัฒนาการเรียนรู้ (13) การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาพที่ดี (14) ศักยภาพการกีฬา (15) พลังทางสังคม (16) เศรษฐกิจฐานราก (17) ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม (18) การเติบโตอย่างยั่งยืน (19) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (20) การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ (21) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (22) กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และ (23) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

ที่ประชุมได้มอบหมายให้ สศช. ปรับปรุง ในรายละเอียดตามความเห็นของคณะกรรมการ เพื่อประกอบการเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา อาทิ การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดที่มีความเหมาะสม ยืดหยุ่นและสามารถปฏิบัติได้จริง การคำนึงถึงกรอบ วินัยทางการเงินการคลังของประเทศ การให้ความสำคัญ กับการพัฒนาประชาชนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม สามารถพึ่งพาตนเองได้ และแนวทางการสร้างการรับรู้ เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำไปดำเนินการได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเทศไทยกลายเป็นประเทศรายได้สูง
เศรษฐกิจและสังคม พัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืน

15 ประเด็นพัฒนาเร่งด่วนในช่วง 5 ปีแรก

นอกจากนี้ ที่ประชุมได้เห็นชอบในหลักการแผนงาน/โครงการภายใต้ประเด็นการพัฒนาเร่งด่วนในช่วงระยะ 5 ปีแรก ของยุทธศาสตร์ชาติใน 15 ประเด็น จำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) การแก้ไขปัญหาพื้นฐานของประเทศ เพื่อให้ประเทศไทยมีความเข้มแข็งในเชิงโครงสร้างและการบริหารจัดการ รวมทั้งสามารถต่อยอดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ต่อไปได้ (2) การดูแลยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันในด้านต่าง ๆ มีความพอเพียงและสามารถพึ่งพาตนเองได้ (3) การรองรับการเจริญเติบโตอย่างเป็นระบบและยั่งยืน เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและพื้นที่เศรษฐกิจเป้าหมายอย่างเป็นระบบ ดึงดูดและรองรับการเจริญเติบโตให้กับประเทศ และ (4) การสร้างรายได้ให้กับประเทศ เพื่อขับเคลื่อนภาคเศรษฐกิจที่สำคัญบนฐานการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ให้ส่วนราชการต่าง ๆ ประสานแจ้งแผนงาน/โครงการภายใต้ประเด็นการพัฒนาเร่งด่วนฯ เพิ่มเติมให้ สศช. เพื่อพิจารณาและประสานสำนักงบประมาณในการดำเนินการเพื่อใช้เป็นกรอบการจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ 2563 รวมทั้งให้ส่วนราชการปรับการดำเนินงานของหน่วยงานประจำปีงบประมาณ 2562 ที่ได้รับการจัดสรรแต่ยังไม่ได้มีการเบิกจ่ายให้มีความสอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาเร่งด่วนในช่วงระยะ 5 ปีแรกของยุทธศาสตร์ชาติใน 15 ประเด็น

สร้างการตระหนักรู้... สู่การเป็นหุ้นส่วน การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ

สำนักงานฯ เห็นถึงความสำคัญของการสื่อสารสร้างการตระหนักรู้และขยายหุ้นส่วนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติกับประชาชนหลากหลายกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเยาวชน นิสิต นักศึกษาที่จะเป็นอนาคตของชาติ จึงได้ประสานสถาบันการศึกษาในการสร้างการตระหนักรู้ต่อยุทธศาสตร์ชาติ และชักชวนให้ส่งข้อเสนอการดำเนินงานที่เหมาะสมของสถาบันผ่านโครงการประกวดต่าง ๆ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะก่อให้เกิดการสร้างการตระหนักรู้และความเข้าใจในกลุ่มเยาวชน นิสิต นักศึกษา ผ่านการผลิตชิ้นงานที่สะท้อนให้เห็นถึงความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

และจะช่วยให้เกิดความรู้สึกของการมีส่วนร่วมและกระตุ้นให้เกิดความต้องการในการเข้ามาเป็นหุ้นส่วนการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติต่อไป

กลุ่มต่อมาคือกลุ่มประชาชนทั่วไปและข้าราชการวัยแรงงาน สศช. ได้ดำเนินการสร้างการตระหนักรู้และความเข้าใจต่อยุทธศาสตร์ชาติสำหรับกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว โดยเน้นรูปแบบการสื่อสารที่น่าติดตามและเข้าใจง่าย เช่น การจัดทำสื่อวีดิทัศน์ในรูปแบบโมชั่นกราฟฟิก (Motion Graphic) สำหรับการสร้างการรับรู้ในยุทธศาสตร์ชาติ การจัดทำแผ่นพับอินโฟกราฟิก (Infographics) 3 ฉบับ สำหรับการสร้างการตระหนักรู้และความเข้าใจในกลุ่มข้าราชการ กลุ่มประชาชน และกลุ่มนักธุรกิจเอกชน และการจัดทำเอกสารแผ่นพับฉบับประชาชนที่เข้าใจง่าย เพื่อสร้างการรับรู้แก่ประชาชน

นอกจากนี้ยังได้สร้างการรับรู้เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติให้กับผู้ปกครองทางการเห็น การแปลยุทธศาสตร์ชาติเป็นอักษรเบรลล์ พร้อมทั้งการจัดทำไฟล์เสียงประกอบ ซึ่งการที่ประชาชนเข้าใจและตระหนักถึงผลประโยชน์ที่ประเทศจะได้รับจากการมียุทธศาสตร์ชาติ จะช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ และมีความเป็นเจ้าของยุทธศาสตร์ชาติร่วมกันต่อไป

ในช่วงปลายเดือนมกราคมถึงต้นเดือนกุมภาพันธ์ 2562 สศช. ได้จัดงานมหกรรมยุทธศาสตร์ชาติ BIGBANG “อนาคตไทย อนาคตเรา : Our Country Our Future” เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจต่อยุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้านแก่ประชาชนในภาคส่วนต่าง ๆ โดยภายในงานมีกิจกรรมที่น่าสนใจ ประกอบด้วย นิทรรศการ และสื่อผสมต่าง ๆ เล่าถึงความจำเป็นที่ต้องจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ภาพรวมยุทธศาสตร์ชาติ ประโยชน์ที่ประชาชนแต่ละช่วงวัยจะได้รับจากการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ และการสรุปภาพจำ แสดงให้เห็นความสุขทั้ง 6 ด้าน ทั้งความสุขจากความปลอดภัย ความพอเพียง สุขกายใจ ปัญญา สุขจากความเสมอภาค สุขยั่งยืน และสุขบริการ

ทุกภาคส่วนร่วมจัดทำและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติสู่ประเทศไทย มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

กว่าจะสำเร็จเป็นยุทธศาสตร์ชาติ ทุกภาคส่วนในสังคมไทยได้มีส่วนร่วมในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ เริ่มตั้งแต่การจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ ที่เปิดให้ภาคส่วนต่าง ๆ ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น ซึ่งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 คณะได้นำผลการรับฟังความเห็นมาประกอบการจัดทำ ร่างยุทธศาสตร์ชาติให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ในขั้นตอนการจัดทำแผนแม่บท ซึ่งเป็นการถอดรหัสยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อแปลงไปสู่การปฏิบัติที่มีความชัดเจน ได้เปิดโอกาสให้หน่วยงานภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลประกอบการจัดทำร่างแผนแม่บทฯ นอกจากนี้ สศช. ได้จัดการประชุมประจำปี 2561 ในหัวข้อ “ยุทธศาสตร์ชาติ อนาคตไทย อนาคตเรา” เพื่อเปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่าง ๆ อาทิ ตัวแทนเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาควิชาการกว่า 3,000 คน ร่วมระดมความคิดเห็นในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์แต่ละด้านและให้ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการจัดทำแผนแม่บท เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติในมิติต่าง ๆ อย่างบูรณาการร่วมกัน ซึ่งได้นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะไปประกอบการเตรียมการจัดทำแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติให้มีความสมบูรณ์ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

นับว่าทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติจนถึงขั้นตอนการจัดทำแผนแม่บทของยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 ด้าน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ นอกจากนี้ ประชาชนทั่วไปยังสามารถติดตามการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติได้จากระบบ eMENSOCR ที่มีการรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานทุกไตรมาสอีกด้วย

จึงขอเชิญคนไทยทุกคนเข้ามาร่วมพลังขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปด้วยกัน เพื่อนำพาประเทศของเราเติบโตอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนตลอดไป

